

Jørgen Nielsen  
Til Sekretær for Børne- og Undervisningsudvalget



\*11.12.GRUPPEN  
[www.Steinerskolerne.dk](http://www.Steinerskolerne.dk)  
Odense d. 18/2 2015

**Bilag til uddeling i Børne- og Undervisningsudvalget**

Med henblik på foretræde den 24/2 kl. 14 – møde C vedr. Rudolf Steiner-skolernes ansøgning om støtte til 11. og 12. klasse skal hermed fremsendes til uddeling 30 stk. af hhv

”Ansøgning om dispensation fra enkelte.....”

Resuméudgave af ”Didaktisk Analyse af Rudolf Steiner Skolers læringspraksis”

”Leve Helheden”

For nogle af medlemmerne er materialet kendt, men fremsendes for en god ordens skyld til alle.

På vegne af initiativtagere i 11.12. Gruppen:

Jakob Lauersen  
Christina Lærke Vilhelmsen  
Thomas Uhrskov

Med venlig hilsen



Jens Henriksson

Fmd. for bestyrelsen for Rudolf Steiner-Skolen i Odense  
Privat Åvej 29, 5792 Årslev, tlf. 6599 2220, mob. 5194 9980



11.12. GRUPPEN

[www.steinerskolerne.dk](http://www.steinerskolerne.dk)

Repræsenteret af  
Jakob Lauersen og Christina Vilhelmsen

Ansøgning om dispensation fra enkelte  
bestemmelser i Gymnasieloven og Lov om private  
gymnasieskoler gældende for Rudolf  
Steinerskolernes Ungdomsuddannelse (RSU)

**18. februar 2015**

# **Ansøgning om dispensation fra enkelte bestemmelser i Gymnasieloven og Lov om private gymnasieskoler gældende for Rudolf Steinerskolernes Ungdomsuddannelse (RSU)**

Dette er en ansøgning om dispensation fra enkelte paragraffer i Gymnasieloven og Lov om Private Gymnasieskoler. En dispensation vil udløse offentlig økonomisk støtte til Steinerskolernes 11. og 12. klassetrin. En støtte, der skønsmæssigt vil beløbe sig til 14-15 millioner kroner årligt.

Vi har et ønske om at få etableret et regelsæt, som skal sikre, at Steinerskolernes ungdomsuddannelse kan omfattes af de to nævnte love, samtidig med at skolerne kan fastholde den grundlæggende pædagogik – herunder evaluering og læreplaner.

En række Steinerskoler har siden 1970 gennemført en studieforberegende ungdomsuddannelse, der er sammenlignelig med det almene gymnasium. Skolerne modtager ikke offentlig støtte til denne uddannelse. De cirka 200 elever, som årligt går på ungdomsuddannelsen, modtager ikke SU.

Undervisningen i Steinerskolernes ungdomsuddannelse har et bredt alment dannende formål, og i praksis er uddannelsen også studieforberegende, idet en stor del af eleverne herfra optages på videregående uddannelser. Derfor ansøges om dispensation fra enkelte bestemmelser i Gymnasieloven og Lov om private gymnasieskoler.

## **Evaluering**

Steinerskolerne er eksamensfrie skoler. Skolerne evaluerer og vurderer eleverne i skoleforløbet efter andre evalueringsformer. Ved afslutningen af elevernes 12 års skolegang, modtager de et ca. 60 sider langt vidnesbyrd, som detaljeret beskriver elevens standpunkter, kompetencer og arbejdssevner i alle fag. Skolerne har en gennemprøvet og veldokumenteret erfaring med disse evalueringsformer.

Steinerskolerne har erfaring for, at det, at selve evalueringen foregår gennem skriftlig kompetenceafdækning og samtale, giver eleven de bedste udviklingsmuligheder. Det er veldokumenteret, at skolernes evalueringspraksis virker positivt på elevernes motivation for at lære og dermed understøtter læringsprocesserne.

Vi har i Danmark en lang og god tradition for også at anerkende eksamensfrie skoler og – uddannelser. Således har en del friskoler fravalgt eksamen, ligesom Den frie Lærerskole benytter skriftlige udtalelser frem for eksamen.

Steinerskolerne har 60 års erfaring med denne praksis og er med til at give uddannelses-systemet en diversitet, der sikrer, at en større del af ungdommen får en uddannelse.

## **Bredde i uddannelsen**

Steinerskolen er en enhedsskole, hvor pædagogikken har fokus på sammenhængen mellem de praktiske, de viljesmæssige, de intellektuelle og de sociale færdigheder. Undervisningen har derfor en ligeværdig vægtning af boglige, musiske og håndværksmæssige fag, hvor fagene og den pædagogiske metode fungerer som løftestang for hinanden og for udviklingen af en række af de ikke-faglige kompetencer, der efterspørges i både uddannelses- og erhvervsliv.

Erfaringerne viser, at der fra Steinerskolerne kommer mange elever, der evner at gå til deres fremtidige erhverv med kreativitet og entreprenørskab, som fører til gode resultater for såvel den enkelte som for samfundet.

Læreplanerne på Steinerskolerne har til hensigt, at eleverne skal være bredt fagligt funderet og have et bredt kendskab til forskellige samfundssyn, samt at de skal kunne foretage selvstændige vurderinger og deltage aktivt i samfundslivet.

Sammenslutningen af Steinerskoler i Danmark har gennem de sidste fem år tilvejebragt de undersøgelser og informationer, som skønnes nødvendige for at træffe beslutningen om dispensation. Dette materiale er vedlagt denne ansøgning.

De bedste hilsner

## **Sammenslutningen af Frie Rudolf Steinerskoler i Danmark**

### **11.12.GRUPPEN**

Christina Vilhelmsen, Jens Henriksson, Jakob Laursen og Thomas Uhrskov

#### Bilag:

1. Dispensationsansøgning
2. 10 argumenter
3. Elevernes videre uddannelse
4. Danmarks statistik over skolernes sociale ansvar
5. Internationale erfaringer
6. Analyse foretaget af DPU (rapport vedlagt samt resume af rapporten)
7. Ekspert-interviews (Bogen Leve Helheden vedlagt)

## **Sammenslutningen af Frie Rudolf Steinerskoler i Danmark**

### **11.12.GRUPPEN**

v/ Jens Henriksson, Åvej 29, 5792 Årslev  
Jens.Henriksson@nypost.dk

## Bilag 1: Dispensationsansøgning vedrørende Gymnasieloven og Lov om private gymnasieskoler mv.

Vi søger om	Steinerskolerne i dag	Argumentation for at fastholde skolernes praksis
<p>Dispensation fra kravet om afsluttende eksamen, som beskrevet i - <u>Gymnasielovens § 2, stk 1 samt kapitel 5.</u></p> <p>Samt mulighed for selv at fastsætte reglerne for den interne evaluering af elevernes kompetenceudvikling, som beskrevet i <u>Gymnasielovens § 19 stk 2.</u></p>	<p>Eleverne evalueres løbende ved hjælp af test og prøver. Det sker for at sikre undervisningens kvalitet og elevernes læring.</p> <p>Resultatet af prøverne er ikke en del af elevernes endelige afgangsbrev.</p> <p>Formidlingen af elevernes faglige standpunkter sker i form af jævnlige individuelle samtaler og skriftlige tilbagemeldinger.</p> <p>Ved endt skolegang modtager eleverne et ca. 60 sider langt vidnesbyrd, som detaljeret beskriver elevens standpunkter, kompetencer og arbejdsevner i alle fag.</p> <p>Langt de fleste elever kommer ind på de videregående uddannelser gennem bl.a. kvote 2. Her anvendes vidnesbyrddet alene eller sammen med anden relevant erfaring til at vurdere elevens kompetencer i forhold til, hvad der kræves på det konkrete fag (se bilag.3.).</p>	<p>Vi ønsker at fastholde Steinerpædagogikken inklusiv eksamensfrihed for at sikre den højeste grad af motiveret læring hos eleverne.</p> <p>Forskellige undersøgelser og forskningsprojekter fra blandt andet Danmarks Pædagogiske Universitet og en lang række internationale studier<sup>1</sup> viser, at elever får mere ud af undervisningen, hvis motivationen for læring er af "indre" og ikke af "ydre" karakter.</p> <p>Skolernes 60 år lange erfaring viser klart, at når eleverne bliver gjort interesseret i de forskellige fags indhold og væsen, frem for at blive stillet over for et eksamenskrav, så vokser sandsynligheden for, at eleverne udvikler sig til livsduelige, selvstændige, ansvarlige, interesserede og engagerede mennesker.</p> <p>I bogen <i>Leve Helheden</i><sup>2</sup> (vedlagt) beskriver en række eksperter, bl.a. lederen af OECDs PISA-undersøgelser Andreas Schleicher og professor Steen Hildebrandt, effekten af Steinerpædagogikken med dens eksamensfrihed.</p>

<sup>1</sup> *Didaktisk analyse af Rudolf Steinerskoler skolernes læringspraksis i 9. til 12. klasse*, DPU, s. 108 (vedlagt).

*Learning about Teaching: Initial Findings from the Measuring Effective Teaching Program*. Bill & Melinda Gates Foundation.

*Teaching to the Test: What Every Educator and Policy-Maker Should Know*. Volante, Louis. Canadian Journal of Educational Administration and Policy (issue 35). Pygmalion in the classroom. R. Rosentahl.

<sup>2</sup> *Leve Helheden* 2012 s. 19 og s. 56 (vedlagt).

Vi søger om	Steinerskolerne i dag	Argumentation for at fastholde skolernes praksis
<p>Dispensation fra kravet om folkeskolens afgangsprøve som adgangskrav til Steinerskolernes overbygning.</p> <p><u>Gymnasielovens § 6, stk 2 og 4.</u></p>	<p>Vi optager elever på baggrund af deres tidligere skolegang og på baggrund af samtaler med den enkelte elev.</p>	<p>For elever, der allerede går på den pågældende Steinerskole: Der foretages ingen særlig optagelsessamtale, da steinerskolerne er en 12-årig enhedsskole.</p> <p>For elever, der søger om optagelse på RSU (Rudolf Steinerskolernes Ungdomsuddannelse): Som udgangspunkt mener vi, at alle elever har krav på undervisning i RSU. Den endelige optagelse beror dog på en individuel samtale, som afdækker det faglige niveau, elevens motivation og tidligere skolehistorie.</p> <p>Steinerskolerne tager traditionelt imod mange elever, der har haft vanskeligheder i folkeskolen.<sup>3</sup> Der kan være mange årsager til, at en elev ønsker at flytte til en Steinerskole sent i deres skoleforløb.</p> <p>I nogle tilfælde kan det være sociale vanskeligheder, og disse kan ofte have negative konsekvenser i forhold til elevens faglige niveau. Ved at indføre en afgangsprøve som adgangskrav, fastholdes eleven i den negative situation – skoleskiftet skulle være en mulighed for en ny begyndelse.</p>

<sup>3</sup> 48 pct. af de elever i RSU, der har oplevet skoleskift, beskriver årsagen som "utilfredshed med tidligere skoleforløb". DPU 2012 (vedlagt)

Vi søger om	Steinerskolerne i dag	Argumentation for at fastholde skolernes praksis
<p>Dispensation fra studieretning, som den er beskrevet i</p> <p>Gymnasielovens § 13 og 15.</p>	<p>Steinerskolerne sammensætter et undervisningstilbud, som ud over de fag, der tilbydes i det almene gymnasium, rummer en række fag, der ikke tilbydes i det traditionelle system.</p> <p>Det samlede timetal er lidt højere end i det almene gymnasium.</p> <p>Langt hovedparten af fagene er obligatoriske for eleverne.</p>	<p>Steinerskolernes fagtilbud er baseret på, at eleverne ud over den faglige og boglige viden også skal udvikle kompetencer som selvdisciplin, samarbejdsevne og viljestyrke.</p> <p>Således handler de håndværksmæssige og musiske fag ikke primært om at lære eleverne at spille violin eller male, men i lige så høj grad evnen til fordybelse og samarbejde.</p> <p>For så vidt angår de boglige fag er RSU's undervisningstilbud på samme generelle niveau som niveauet for gymnasieskolerne, som det er formuleret i loven. Når vi alligevel ønsker dispensation, er det fordi, vi i Steinerskolerne vægter tilrettelæggelsen af fagene anderledes.</p>

Vi søger om	Steinerskolerne i dag	Argumentation for at fastholde skolernes praksis
<p>Vi søger om en overgangsordning på eksempelvis 5 år, således at de lærere, der underviser på gymnasieniveau kan opnå en videregående akademisk uddannelse, og derved kan opfylde gymnasielovens § 32</p> <p>Tilsvarende overgangsordning ansøges for skolens leder for at kunne opfylde "Lov om private gymnasieskoler m.v." § 5, der kræver, at rektor har kompetence til at undervise i et eller flere fag inden for gymnasiets eller HF's fagrække.</p>	<p>Der er i dag ikke et krav om, at skolens lærere og rektor skal have en kandidatgrad fra universitetet.</p> <p>En del af lærerne har uddannelser fra universiteterne, andre har erhvervet sig relevante, stærke fagkompetencer på anden vis.</p> <p>Ved ansættelse af lærere og rektorer vægtes deres pædagogiske indsigt og evne til at undervise højt</p>	
<p>Vi søger om, at en steinerpædagogisk uddannelse (godkendt af Sammenslutningen af Steinerskoler i Danmark) kan sidestilles med den i Gymnasielovens § 33 nævnte pædagogikumuddannelse.</p>	<p>Der er i dag ikke et krav om pædagogikum, men hovedparten af lærerne har en steinerpædagogisk uddannelse.</p>	<p>En pædagogisk uddannelse, der tager udgangspunkt i Steinerpædagogikken vil være mere relevant i forhold til det arbejde, der reelt skal udføres på skolerne. Jævnfør den betydelige forskning, der er på området, og som der henvises til i det foregående punkt.</p>



## **Bilag 2: 10 argumenter for Rudolf Steinerskolernes Ungdomsuddannelse (RSU)**

### **Uddannelsen er studieforberegende**

Det faglige niveau på RSU står samlet set mål med det niveau, der opnås i det almene gymnasium, og elevernes vidnesbyrd accepteres som optagelsesgrundlag på de fleste videregående uddannelser.

*(Danmarks Pædagogiske Universitet 2012<sup>4</sup>) samt studier.ku.dk, au.dk, sdu.dk, Metropol.dk)*

### **Flere får lang eller mellemlang videregående uddannelse**

70% af elever med RSU gennemfører en lang eller mellemlang videregående uddannelse.

*(Danmarks Pædagogiske Universitet 2012<sup>5</sup>)*

### **Mindre frafald og kortere studietid**

Studerende fra RSU har en lavere frafaldsprocent end øvrige studerende på landets videregående uddannelsesinstitutioner. RSU-elever har en hurtigere gennemførelsesgrad end landsgennemsnittet.

*Eleverne gennemfører i højere grad deres videregående uddannelser på normeret tid end gennemsnittet og skifter ikke uddannelse i så høj grad som gennemsnittet. (Credo<sup>5</sup>)*

### **Økonomisk besparelse – kortere studietid**

Støtte vil begrænse dobbelt-uddannelse og give mere effektive uddannelsesforløb.

*Nogle få videregående uddannelsesinstitutioner kræver, at RSU-elever skal gennemføre en gymnasial uddannelse ud over RSU.*

### **Dreng fastholdes bedre**

Skolernes brede fagudbud gør, at skolerne er bedre til at fastholde drenge end det almene gymnasium.

*Der er 30 pct. flere drenge i en RSU-klasse end i en klasse i det almene gymnasium (Danmarks Pædagogiske Universitet 2012<sup>5</sup> samt Danmarks Statistik).*

### **Efterspurgte kompetencer**

Eleverne får udviklet de kompetencer, som efterspørges i fremtidens samfund: Entreprenørskab, motivation, rummelighed, innovationskraft, viljestyrke og en høj grad af kreativitet i deres tænkning.

*Andreas Schleicher, direktør for PISA-undersøgelserne udtaler sig om at gå på Steinerskole. (Die Welt 2012, "Leve Helheden")*

---

<sup>4</sup> Didaktisk analyse af Rudolf Steinerskoler skolernes læringspraksis i 9. til 12. klasse, DPU 2012

<sup>5</sup> Hvor gik de hen, da de gik ud?, Credo Consult 2003

## Bredt fagudbud

Skolernes pædagogik vurderer musiske, boglige og håndværksfag som lige betydningsfulde i det samlede undervisningstilbud, hvilket styrker både den faglige læring og elevernes evne til at omsætte viden til praksis.

*(Danmarks Pædagogiske Universitet 2012<sup>5</sup>)*

## Afprøvet pædagogik

Skolerne har eksisteret i over 60 år i Danmark og repræsenterer en veldokumenteret og afprøvet pædagogik, der har inspireret andre skoler i ind- og udland til at implementere steinerpædagogiske praksisser helt eller delvist.

*Eksempler: Engelsk og tysk fra første klasse. Musik som grundlag for bedre indlæring af matematik. Brugen af fysisk aktivitet som eksempelvis at hoppe tabeller for at fremme læringsprocesserne. Orkesterspil som grundlag for evnen til samarbejde.*

*I den tyske delstat Baden-Württemberg er der etableret et samarbejde mellem Steinerskoler og staten med henblik på at udvikle den nye statsskole ("Gemeinschaftsschule") med eksamensfrihed og Steinerskolernes pædagogik og fagudbud som grundlag.*

## Socialt ansvar og rummelighed

Skolerne rekrutterer elever fra alle samfundslag og er således ikke skoler for de velstilledes børn.

Skolerne er kendt for at rumme elever, der ikke inkluderes andre steder, sammen med de ressourcestærke elever. Skolerne har en relativ stor andel af børn med særlige behov.

Skolernes pædagogiske praksis bevirker, at en stor del af disse elever inkluderes i de almindelige klasser og ikke placeres i specialklasser.

*Rudolf Steinerskolerne ligger i toppen af de frie skoler, hvad angår inkluderende undervisning målt på tilskud. (UVM januar 2013)*

*23 pct. af Steinerskole-eleverne i RSU har tidligere forladt det traditionelle skolesystem i "utilfredshed". (Danmarks Pædagogiske Universitet 2012<sup>5</sup>)*

*Som det fremgår af bilag 4 så er det dokumenteret at Steinerskolerne tager et socialt ansvar og har en overrepræsentation af familier med lav indkomst, enlige forsørgere og arbejdsløse forældre.*

## Meget lavt mobbeniveau

Der er en meget høj grad af skoletilfredshed og faglig og social trivsel blandt både elever og lærere

*"..der er et betydeligt fællesskab på skolerne, der eksempelvis betyder, at mobning ikke er et problem". (Danmarks Pædagogiske Universitet 2012<sup>5</sup>)*

## **Bilag 3: Elevernes optagelse på videregående uddannelser.**

70 % af eleverne fra Steinerskolernes årgang 2001,2002 og 2003 har en lang eller en mellemlang videregående uddannelse (DPU 2012).

Steinerskolerne er eksamensfrie. Ved 12. klasses afslutning modtager eleverne et 60 sider langt vidnesbyrd, som fortæller om elevens evner, standpunkt og indsats i alle fag. Dette vidnesbyrd bruges af eleverne til at søge ind på de videregående uddannelser, og som hovedregel optages eleverne via kvote 2 på baggrund af vidnesbyrdet.

For elever, der søger ind på studier, hvor de specifikke krav til niveauet i bestemte fag er højere end niveauet, eleven har haft på Steinerskolen, vil der i lighed med elever fra det almene gymnasium blive stillet krav om GSK eller HF enkeltfag for at opnå det krævede niveau.

De fleste uddannelsesinstitutioner har gode erfaringer med at bruge Steinerskolernes vidnesbyrd. Og Steinerskolen er således i dag de facto studieforberedende. Dette ses blandt andet af følgende citater fra en række uddannelsesinstitutioner.

### **Københavns Universitet:**

*Hvis du har gennemført en 12-årig uddannelse på en Rudolf Steiner-skole og har et afgangsvidnesbyrd, gælder følgende:*

- 1. På grundlag af afgangsvidnesbyrdet vurderer Københavns Universitet, om du som ansøger har et niveau, der mindst svarer til en bestået gymnasial uddannelse.*
- 2. Hvis der stilles specifikke adgangskrav i bestemte fag til uddannelsen, vurderer vi, om disse skal bestås som gymnasiale enkeltfag.*

[studier.ku.dk](http://studier.ku.dk)

### **Aarhus Universitet:**

*Har du vidnesbyrd fra 12 års Rudolf Steiner skolegang, anses de almene krav til en særlig tilladelse normalt for opfyldt, forudsat at dit vidnesbyrd vidner om et fagligt niveau svarende til en bestået et gymnasial eksamen.*

*De specifikke adgangskrav til den søgte uddannelse skal opfyldes ved gymnasial supplerung. Da du kun vil blive vurderet i kvote 2, er det endvidere en fordel, hvis du kan dokumentere beståede eksamener i kvote 2 fag, der afviger fra de specifikke adgangskrav.*

[bachelor.au.dk](http://bachelor.au.dk)

### **Syddansk Universitet:**

*Ansøgere med Rudolf Steiner-uddannelse har mulighed for at søge om optagelse med særlig tilladelse i kvote 2.*

*Ansøgere med Rudolf Steiner-uddannelse vurderes mhp. opfyldelse af de gymnasialt fastsatte specifikke adgangskrav ud fra antallet af timer gennemført på 10., 11., 12. klassetrin. Se i øvrigt vedr. adgangsgrundlag under særlige tilladelser.*

[sdu.dk](http://sdu.dk)

### **Metropol Professionshøjskole:**

*Har du en 12-årig Rudolf Steiner uddannelse skal du søge om dispensation senest 15. marts. Du skal stadig opfylde de specifikke adgangskrav. Du bliver vurderet individuelt på dine samlede kvalifikationer.*

[phmetropol.dk](http://phmetropol.dk)

## Bilag 4: Steinerskolernes sociale ansvar

I den offentlige debat bliver det ofte hævdet, at friskolerne ikke påtager sig det sociale ansvar. Om dette er rigtigt, skal ikke her diskuteres, men faktum er, at det ikke gælder for Steinerskolerne. En særkørsel hos Danmarks Statistik dokumenterer, at landets Steinerskoler i praksis udviser et stort socialt ansvar.

Danmarks Statistik kan således dokumentere, at Steinerskolerne adskiller sig ved at have en overrepræsentation af familier, der traditionelt betegnes som resourcesvage. Næmlig arbejdsløse, enlige forsørgere, lave indkomster og familier på overførselsindkomster.

Resultaterne er baseret på en sammenligning af Steinerskoler med nærmest beliggende folkeskole. Særkørslen omfatter en række socioøkonomiske faktorer:

- Den gennemsnitlige **husstandsindkomst** er 8% lavere blandt familier, der har deres børn på Steinerskole, end andre familier i samme område. Eksempelvis har 6% af Steinerskolernes elever en husstandsindkomst på under 200.000 kr. årligt, mens det tilsvarende tal for den nærmeste folkeskole kun er på 3%. Der er således dobbelt så mange lavindkomstfamilier på Steinerskolerne.
- På Steinerskolerne er der 12 % flere elever med **enlige forældre**, end på nærmeste folkeskole (28% imod 25%).
- På Steinerskolerne er der 66% flere børn, hvor alle voksne i husstanden er **arbejdsløse**, end på nærmeste folkeskole (2% imod 1%).
- Der er 23% flere elever i Steinerskolerne hvor familien modtager **overførselsindkomst**<sup>6</sup> end på nærmeste folkeskole (21% imod 17%).

Sammenfattende kan det fastslås, at Steinerskolerne tiltrækker familier fra alle samfundslag. Skolerne ser det som en stor styrke, at eleverne i skolen stifter bekendtskab med børn og familier, som ikke nødvendigvis har de samme socioøkonomiske baggrunde som dem selv.

De anførte procenter er gennemsnittet af den procentvise forskel mellem andelen på Steinerskolerne og andelen på den tilhørende lokale folkeskole.

(kilde: Særkørsel Danmarks Statistik februar 2013)

---

<sup>6</sup> Mindst 30% af indkomsten fra indkomsterstøttede ydelser

## **Bilag 5: Steinerskolernes ungdomsuddannelser i internationalt perspektiv**

I hovedparten af de vestlige lande, vi sammenligner os med, findes en anerkendt og offentligt støttet ungdomsuddannelse i Steinerskoleregi.

Det gælder således eksempelvis Norge, Sverige, Finland, Tyskland og Holland, hvor der typisk ydes tilskud på 80-95% af udgifterne til Steinerskolernes ungdomsuddannelser. Men også i en lang række af de øvrige EØS-lande gives der tilskud til Steinerskolernes ungdomsuddannelser.

Danmark er således blandt de få lande i EØS, som på nuværende tidspunkt ikke anerkender Rudolf Steinerskolernes Ungdomsuddannelse.

Artikel 26 i FN's menneskerettigheder fastslår, at det er op til hver enkelt at vælge den uddannelse, vedkommendes børn skal have. I mere end 70 lande i verden gives forældrene mulighed for at vælge en Steinerskole.

*18/2 2015– For 11.12.Gruppen/JH*